

GENÇ ERKEKLERİN CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

EVALUATION OF YOUNG MEN'S LEVEL OF KNOWLEDGE ABOUT SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES

Ayhan Karaköse¹, Sabahattin Aydın²

¹ Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Kliniği

² Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, Üroloji Anabilim Dalı

Özet

Amaç: Bu çalışmada cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) açısından en büyük risk grubunu oluşturan genç erkeklerin CYBH'ler hakkındaki bilgi düzeyleri ve bilgi düzeylerinin sosyodemografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği araştırıldı.

Gereç ve yöntem: Çalışmaya 20 ile 33 yaş arası 238 erkek alındı. Çalışmada kişisel tanıtıcı bilgi anketi ve 40 soruluk STI/HIV Pre-test'ten uyarlanan ve 36 sorudan oluşan Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ile İlgili Bilgi Testi (CYBH Bilgi Testi) uygulandı.

Bulgular: Katılımcıların %69,32'si CYBH ile ilgili bilgi sahibi olduğunu bildirmiştir. Bilgi kaynağı olarak en çok (%65,54) arkadaş çevresinden bilgi edinilmiştir. Cinsel sağlık ile ilgili %59,66'sı okulda eğitim aldığını ifade etmiştir. Katılımcıların %63,45'i son bir yıl içinde cinsel ilişkide bulunduğunu belirtmiştir. Cinsel ilişkide bulunanların %35,10'u son bir yıl içinde sadece bir kişiyle beraber olduğunu ve %50,43'ü cinsel ilişki sırasında kondom kullandığını belirtmiştir. En yüksek 36 puan alınabilen CYBH Bilgi Testi'nde katılımcıların doğru cevap ortalaması 19,90 (0-34)±7,58 , yanlış cevap ortalaması 6,94 (0-23)±4,35 , bilmiyorum cevap ortalaması 9,17 (0-36)±8,41 olarak bulundu.

Sonuç: Elde edilen verilere göre katılımcıların çoğunluğunun CYBH'ler ile ilgili bir dereceye kadar bilgi sahibi olduğu görüldü. Bu bilginin düzeyinin yükseltilmesi ve sağlıklı bilgi kaynaklarına ulaşım açısından cinsel sağlık eğitiminin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, genç erkekler, bilgi düzeyi

Abstract

Objective: In this study, we aimed to determine the level of knowledge of young men about sexually transmitted diseases (STD) as they are one of the biggest population under risk, and the possible variances in reference to sociodemographic differences.

Materials and methods: The study comprised 238 men aged between 20 and 33 years. A personal identification form and 36-item Knowledge Test for Sexually Transmitted Diseases adapted from the 40-item STI/HIV Pre-test were used for the evaluation.

Results: 69.32% of the participants reported to have knowledge about STD. The most frequently (65.54%) used source of information was friends. 59.66% of the participants stated that they received knowledge about sex during their formal education at school. 63.45% of the participants experienced sexual intercourse within the last year. Only 35.10% of these had only one sexual partner, while 50.43% reported condom use during sexual intercourse. Out of 36 points from the STDs test, the main scores for correct, incorrect and "don't know" answers were 19.90 (0-34)±7.58 , 6.94 (0-23)±4.35 and 9.17 (0-36)±8.41 respectively.

Conclusion: Our data showed that, the participants had knowledge about STD to a certain degree. We suggest that sexual health education programs must be expanded in order to increase the accessibility of reliable sources and improve the quality of the knowledge about STD.

Key Words: Sexually transmitted diseases, young men, level of knowledge

Giriş

Önemli bir halk sağlığı problemi olan ve çözüm bekleyen cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) cinsel bir-

liktelik ya da yakınlaşma ile çiftlerin birbirlerine bulaştırdıkları tüm enfeksiyonları içermektedir^[1]. Ayrıca bu hastalıkların kan ürünlerinin transfüzyonu sırasında veya te-

mas ile ve gebelik sırasında anneden bebeğe geçebildiği bilinmektedir.

Son yıllarda CYBH artmıştır. Cinsel deneyim yaşının küçülmesi, birden fazla seksüel partnere sahip olmak, para karşılığı cinsel ilişki kuranlarla beraber olmak, özel cinsel tercihlere sahip olmak, cinsel ilişki sırasında kondom kullanmamak gibi çeşitli etmenler bu artışa katkı sağlamaktadır. Bu tür hastalıkların bir kısmının penisilin gibi antibiyotiklerle tedavisinin mümkün olması ve doğum kontrol yöntemlerindeki gelişmelerin meydana getirdiği güven, CYBH'nin görülme sıklığında artışa sebep olan diğer faktörlerdendir^[2]. Ayrıca büyük şehirlerde yaşamak, genç ve bekar olmak gibi bazı sosyo-demografik özellikler ile CYBH'ye yakalanma riski arasında ilişki bulunmuştur^[3].

Tüm dünyada CYBH'in en çok 20-24 yaş grupları arasında, daha sonra 15-19 ve 25-29 yaş grupları arasında görüldüğü bildirilmiştir^[4]. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) dünya genelinde 250 milyon kişinin gonore etkeni ile infekte, 50 milyon kişinin de sifiliz etkeni ile infekte olduğunu tahmin etmektedir^[5]. Yine DSÖ tahminlerine göre, dünya genelinde 2002 yılı sonu itibarıyla toplam AIDS'li hasta sayısı 42 milyon, 2002 yılı için yeni olgu sayısı 5 milyon, AIDS'e bağlı ölüm sayısı ise 3,1 milyondur^[6].

CYBH 'ın sık görüldüğü yaş döneminin cinsel aktivite ile paralel olduğunu söyleyebiliriz. Çeşitli sosyo-demografik faktörlerin yanı sıra bu dönemde bulaşmayı en fazla provoke eden hususun gençlerin yeterince bilgi sahibi olmamasından kaynaklanması muhtemeldir. Bu çalışmamızda CYBH açısından büyük risk altında olan genç erkeklerin CYBH ile ilgili bilgi düzeyi incelendi ve sosyo-demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği araştırıldı.

Gereç ve Yöntem

Çalışmaya 2010 yılı içerisinde askerlik görevini yapan ve askeri birlik revirine muayene için başvuran 20 ile 33 yaş arası 238 erkek alındı. CYBH ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek için birer anket formu uygulandı. Anket formu iki bölümden oluşmaktaydı. Birinci bölümde çalışmaya katılanların sosyo-demografik verilerini belirlemek için tanıtıcı özellikli sorulara (yaş, medeni durum, eğitim durumu, anne ve baba eğitim durumu, vb.) yer verildi. İkinci bölümde ise son bir yıl içinde cinsel ilişkide bulunup bulunmama, cinsel ilişki sırasında kondom

kullanıp kullanmama gibi cinsel yaşama ilişkin sorulara yer verildi. Ayrıca CYBH ile ilgili bilgi edinme kaynaklarını sorgulamanın yanı sıra, Kanada'da öğrencilerin cinsel sağlık eğitimi öncesi ve sonrasındaki bilgi düzeylerini belirlemek için kullanılan özgün adı STI/HIV Pre-test olan ve araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilen Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar ile İlgili Bilgi Testi uygulandı. Bu testin, içinde bulunduğumuz toplumun örf ve adetlerine uygun olmadığını ve bu yüzden sağlıklı yanıt alamayacağımızı düşündüğümüz 4 sorusu çıkartılarak, "doğru", "yanlış" ve "bilmiyorum" şeklinde yanıtlanan 36 sorusu çalışmamızda kullanıldı.^[7,8,9]

Bulgular

Araştırmaya katılan 238 erkeğin yaş ortalaması 22,28 (20-33)±2,36 dir. Katılımcıların %55,05'i lise mezunu, %12,18'i üniversite mezunu olduğunu belirtmiştir. Yüzde 92,86'sı bekar. Katılımcıların babalarının %56,72'si ilkokul mezunu, annelerinin ise %73,52'si ilkokul mezundur. Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

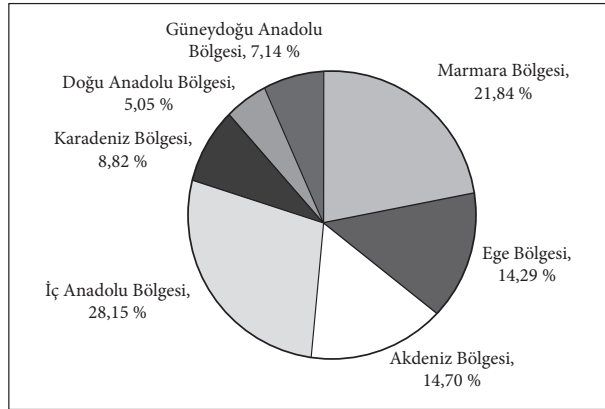
Çalışmaya katılan kişilerin %28,15'i İç Anadolu böl-

	Sayı	%
Katılımcıların eğitim durumu		
İlkokul mezunu	18	7,56
Ortaokul mezunu	60	25,21
Lise mezunu	131	55,05
Üniversite mezunu	29	12,18
Katılımcıların medeni hali		
Evli	17	7,14
Bekar	221	92,86
Katılımcıların babasının eğitim durumu		
İlkokul mezunu	135	56,72
Ortaokul mezunu	56	23,52
Lise mezunu	34	14,30
Üniversite mezunu	13	5,46
Katılımcıların annesinin eğitim durumu		
İlkokul mezunu	175	73,52
Ortaokul mezunu	42	17,65
Lise mezunu	18	7,57
Üniversite mezunu	3	1,26

Tablo 1: Katılımcıların çeşitli sosyo-demografik özellikleri

gesinde yaşamaktadır. Yaşadıkları bölgelere göre dağılımı Grafik 1’de gösterilmiştir.

Çalışmaya katılanların %69,32’si CYBH ile ilgili şimdiye kadar bilgi elde ettiğini ifade etmiştir. Katılımcıların bilgi kaynaklarına bakıldığında, CYBH ile ilgili en çok arkadaş çevresinden (%65,54) bilgi elde etmişlerdir. CYBH ile ilgili bilginin en düşük oranda aileden (%28,57) elde edildiği anlaşılmıştır. Yüzde 59,66’sı CYBH ile ilgili

Grafik 1: Katılımcıların bölgelere göre dağılımı

li okul derslerinden bilgi elde ettiğini ifade etmiştir. Katılımcıların CYBH ile ilgili bilgi kaynakları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Çalışmaya katılan kişilerin %63,45’i son bir yıl içinde cinsel ilişkide bulunduğunu ifade etmiştir. Cinsel ilişkide bulunanların %35,10’u son bir yıl içinde sadece bir kişiyle beraber olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %50,43’ü cinsel ilişki sırasında kondom kullandığını belirtmiştir. Bu bulgulara ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

En yüksek 36 puan alınabilen CYBH ile İlgili Bilgi Testi’nde katılımcıların doğru cevap ortalaması 19,90 (0-34)±7,58 , yanlış cevap ortalaması 6,94 (0-23)±4,35 , bilmiyorum cevap ortalaması 9,17 (0-36)±8,41 bulundu. Katılımcıların %84,03’ü “cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabileceğiniz bir şeyler vardır” sorusuna doğru cevap vermiştir. Aynı zamanda çalışmaya alınan kişilerin %70,58’i prezervatifin (kondom) cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmada etkiliği yüksek bir yöntem olduğunu, %56,30’u temiz ve tiz insanların da CYBH’lere yakalanabileceğini, %66,38’i HIV/AIDS’e sadece eşcinsel erkeklerin yakalanmadığını,

CYBH ile ilgili	Evet	%	Hayır	%
Şimdiye kadar bilgi edindiniz mi?	165	69,32	73	30,68
Ailenizden bilgi edindiniz mi?	68	28,57	170	71,43
Arkadaş çevrenizden bilgi edindiniz mi?	156	65,54	82	34,46
Kitap, dergi veya gazeteden bilgi edindiniz mi?	131	55,05	107	44,95
Radyo, televizyon veya internetten bilgi edindiniz mi?	147	61,76	91	38,24
Sağlık kuruluşu veya doktordan bilgi edindiniz mi?	100	42,02	138	57,98
Okul derslerinden bilgi edindiniz mi?	142	59,66	96	40,34

Tablo 2: Katılımcıların CYBH ile ilgili bilgi kaynaklarına ilişkin yanıtlarının dağılımı

	Evet	%	Hayır	%
Son bir yıl içinde cinsel ilişkide bulundunuz mu?	151	63,45	87	36,55
Son bir yılda kaç kişi ile cinsel ilişkide bulundunuz?	1 kişi	53	35,10	
	2-4 kişi	57	37,75	
	5-10 kişi	41	27,15	
Cinsel ilişki sırasında kondom kullandınız mı?	120	50,43	118	49,57

Tablo 3: Katılımcıların cinsel yaşamları ile ilgili tanıtıcı verileri

	Sayı	Yüzde
Kapı kolundan, klozetten veya musluktan cinsel yolla bulaşan bir hastalığa veya HIV/AIDS'e yakalanabilirsiniz.	108	45,37
İstatistikler cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanan kişilerin büyük çoğunluğunun genç veya genç yetişkin olduğunu göstermektedir.	177	74,36
Sadece frengi ve bel soğukluğu en ciddi cinsel yolla bulaşan hastalıklar arasında yer almaktadır.	103	43,27
Cinsel yolla bulaşan hastalıkların belirtileri her zaman fark edilmeyebilir.	153	64,28
Cinsel yolla bulaşan hastalıkların belirtisi ortadan kalktığına bir doktora gitmenize gerek yoktur.	180	75,63
Belli bir zaman içerisinde yalnız bir cinsel yolla bulaşan hastalığa yakalanabilirsiniz.	84	35,29
Cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma riskini azaltabilmek için yapabileceğiniz bir şeyler vardır.	200	84,03
Cinsel yolla bulaşan bir hastalığın tedavi edilebilmesi için 18 yaş ve üzerinde olmanız gerekir.	156	65,54
Bir kez cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalandıysan aynı hastalığa tekrar yakalanmazsın.	160	67,22
İlk kez cinsel ilişkide bulunduğunda cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalanmazsın.	158	66,38
Eğer cinsel yolla bulaşan bir hastalığın tedavisini görüyorsanız cinsel ilişkide bulunduğunuz kişilerin ismini bildirmeniz gerekir.	126	52,94
Cinsel yolla bulaşan bir hastalığı tedavi ettirmeniz için ebeveynlerinizin iznine ihtiyacınız yoktur.	129	54,20
Her zaman bir kişinin genital organına bakarak onun cinsel yolla bulaşan bir hastalığa sahip olup olmadığını söyleyebiliriz.	157	65,96
Cinsel yolla bulaşan hastalıkların tedavi edilmemesi kısırlığa neden olabilir.	109	45,79
Temiz ve titiz insanlar cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalanmazlar.	134	56,30
Cinsel perhizi tercih eden insanlar cinsel yolla bulaşan hastalıklara kesin olarak yakalanmazlar.	118	49,57
Cinsel yolla bulaşan hastalıkların bazıları kolaylıkla tedavi edilebilir.	129	54,20
Cinsel yolla bulaşan hastalıkların hepsi tedavi edilip iyileştirilebilir.	105	44,11
Prezervatif (kondom) cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmada etkiliği yüksek bir yöntemdir.	168	70,58
Sadece cinsel yaşamı aktif olan yetişkinler cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanabilirler.	127	53,36
Sadece eşcinsel erkekler HIV/AIDS'e yakalanır.	158	66,38
Cinsel yolla bulaşan hastalıklar bebeğin görme engelli doğmasına neden olabilir.	64	26,89
AIDS'li bir kişiye dokunarak HIV/AIDS hastalığına yakalanabilirsiniz.	143	60,08
Herhangi bir kimse cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalanabilir.	144	60,50
Cinsel açıdan tek partneri olan bir kişinin cinsel yolla bulaşan hastalığa yakalanma riski daha azdır.	153	64,28
Eğer birden fazla partneriniz varsa cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalanma riskiniz artar.	163	68,48
Başka birisinin iğnesini kullanırsanız cinsel yolla bulaşan bir hastalığa yakalanabilirsiniz.	161	67,64
Dövme ya da piercing yaptırmak her zaman güvenlidir.	165	69,32
Cinsel yolla bulaşan hastalıklar sadece cinsel ilişki yolu ile geçer.	97	40,75
Herpes virüsü uçuklara neden olur.	51	21,42
Cinsel ilişkinin erken yaşlarda başlaması genital siğiller riskini artırırken birden fazla partnerin olması kadınlarda serviks kanseri riskini artırmaktadır.	77	32,35
Genital akıntılar kadınlar için normal bir durumdur.	70	29,41
Doğum kontrol hapları cinsel yolla bulaşan hastalıklara karşı koruyucu etkiye sahiptir.	107	44,95
Eğer partnerinizi tanıyorsanız cinsel yolla bulaşan bir hastalığa asla yakalanmazsınız.	98	41,74
Cinsel yaşamı aktif olan kadınlar düzenli olarak doktora gitmeli ve simir testi yaptırmalıdır.	156	65,54
Eğer cinsel yolla bulaşan hastalığa bir bakteri neden olduysa bu hastalık tedavi edilemez.	105	44,11

Tablo 4: CYBH ile İlgili Bilgi Testi'ne verilen doğru yanıt yüzdeleri

%64,28'i tek partnerli cinsel yaşamın CYBH'lere yakalanma riskini azalttığını, %45,79'u CYBH'lerin tedavi edilmediği takdirde kısırlığa yol açabileceğini doğru olarak yanıtlamışlardır.

Ancak Herpes virüsünün uçuklara neden olduğuna ve CYBH'ler nedeniyle bebeğin görme engelli doğabileceğine verilen doğru yanıt yüzdelerinin (sırasıyla %21,42 ve %26,89) oldukça düşük olduğu saptandı. Katılımcıların CYBH ile İlgili Bilgi Testi'ne verdiği doğru yanıt yüzdeleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Katılımcıların %53,78'inin CYBH ile İlgili Bilgi Testi'ne 20 ve üzerinde doğru yanıt verdiği gözlemlendi. 20 ve üzerinde doğru yanıt verenlerin %57,81'i lise mezunu, %18,75'i üniversite mezunudur. %31,25'i ailesinden CYBH ile ilgili bilgi almıştır. %53,12'si cinsel ilişki sırasında kondom kullandığını ifade etmiştir. %27,34'ü İç Anadolu bölgesinde, %23,43'ü Marmara bölgesinde yaşamaktadır.

Tartışma

Erken yaşta cinsel ilişkiye başlamak, çok eşlilik, özel cinsel tercihlere sahip olmak, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı, paralı cinsel ilişki kuranlarla beraber olmak, cinsel ilişki sırasında kondom kullanmamak CYBH'lerin oluşumu açısından risk faktörleridir. En büyük risk grubunu 16-25 yaş arası gençler oluşturmaktadır^[1]. Dünya genelinde genç nüfusun hızla artması, daha erken yaşlarda cinsel deneyimlerin olması ve cinsellikle ilgili bilgi eksikliği CYBH'lerin artışına neden olmaktadır. Ülkemizde cinselliğin gençler ve aileler açısından büyük bir tabu olmayı sürdürmesi ve eğitim kurumlarının aynı bakış açısıyla hazırladıkları ders programları gençlerdeki bilgi eksikliğinin en büyük nedenidir^[10]. Çalışmamızda katılımcıların %55,05'i lise mezunu, %12,18'i üniversite mezunudur. Ancak ailelerinin eğitim düzeyine bakıldığında çok büyük bir kısmının ilkokul mezunu olması (anne için %73,52 , baba için %56,72) durumun ciddiyetini daha da arttırmaktadır. Ayrıca yaşanan çevrenin sosyoekonomik koşulları, genç ve bekar olmak gibi bazı sosyo-demografik özelliklerin CYBH'lere yakalanma riski ile ilişkisi görülmüştür^[3]. Çalışmamızda katılımcıların yaş ortalaması 22,28 (20-33)±2,36 dir. Katılımcıların %92,86'sı bekar ve büyük bir kısmı nispeten ülkemizin daha iyi gelişmiş bölgelerinde (İç Anadolu Bölgesi %28,15 , Marmara bölgesi %21,84) yaşamaktadır. Günümüzde insanların daha çok kentlerde yaşamaya başlaması ve günden güne CYBH'lerin artış göstermesi CYBH'lerin toplum sağlığı açısından da ele alınmasını gerekli kılmaktadır^[3].

Yapılan araştırmalarda cinsel sağlık konusunda bilgi kaynaklarının daha çok görsel ve yazılı medya ile okul dersleri olduğu belirtilmiştir^[11,12]. CYBH'ler ile ilgili bilgi düzeyinin araştırıldığı bir çalışmada 16-21 yaş arası lise öğrencileri %92 oranında televizyonu bilgi kaynağı olarak göstermiştir^[11]. Bu nedenle radyo ve televizyon programlarında CYBH'ler ile ilgili eğitici bilgiler verilmesi riski azaltmada faydalı olabilir. Lise öğrencileri arasında Nijerya'da yapılan bir çalışmada deneklerin CYBH'ler hakkında oldukça iyi düzeyde bilgiye sahip oldukları görülmüş ve CYBH'lere ilişkin bilgi kaynağının %80,6 oranında okul olduğu tespit edilmiştir. Yine bu çalışmada liselerde cinsel sağlık ile ilgili eğitim alan öğrencilerin CYBH'lere yönelik bilgi düzeyi, cinsel sağlık ile ilgili eğitim almayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur^[12,13]. Çalışmamızda katılımcıların %69,32'si CYBH ile ilgili bilgi elde ettiğini, bu bilgiyi %65,54 oranında arkadaş çevresinden, %59,66 oranında okul derslerinden ve en az oranda ailesinden (%28,57) elde ettiği görülmüştür. Ülkemizde toplumun birçok kesimlerinde hala cinselliğin üstü kapalı bir konu olarak kaldığını söylemek mümkündür. Bu yüzden konuyla ilgili eğitim ve araştırma sınırlıdır. Ülkemizde ergenlere yönelik yapılandırılmış cinsel eğitimin olmaması ve aile içerisinde başlaması beklenen cinsel eğitimi verecek olan ebeveynlerin de konu ile ilgili yeterli bilgi birikimine sahip olmamaları gençlerin cinsellikle ilgili davranışlarına olumsuz şekilde yansımaktadır^[10].

Ülkemizde yapılan pek çok çalışma erkeklerin kızlara göre evlilik öncesi daha fazla cinsel ilişkide bulunduğunu göstermektedir^[14]. Çalışmamızda katılımcıların %63,45'i son bir yıl içinde cinsel ilişkide bulunduğunu ifade etmiştir. Cinsel ilişkide bulunanların %35,10'u son bir yıl içinde sadece bir kişiyle beraber olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %50,43'ü cinsel ilişki sırasında kondom kullandığını belirtmiştir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada devamlı kondom kullanımının, hiç kullanılmamasına oranla pek çok CYBH'lerden yüksek düzeyde koruma sağladığı görülmüştür^[15]. Evlilik dışı cinsel ilişkinin oldukça yüksek oranda görülmesine karşın, kondom kul-

lanım oranının az olması, ülkemizde cinsel sağlık eğitiminin ve CYBH'lere karşı korunmasızlığın önemli bir göstergesidir.. Son dönemlerde gelişmiş ülkelerde verilen cinsel sağlık eğitimi olumlu sonuçlar vermeye başlamıştır. Bu eğitimle ilk cinsel ilişki yaşındaki düşüşün durduğu, cinsel ilişki sırasında kondom kullanımının arttığı ve ergenlerde cinsel ilişki yaşama oranındaki artışın durduğu ifade edilmiştir. Yine aynı çalışmada sağlığı riske atan davranışlardaki azalmanın aileler, okul, medya, sağlık kuruluşları ve diğer kurumların ortak çabasının sonucu olduğu vurgulanmıştır^[16].

Yaptığımız çalışmada katılımcıların CYBH ile ilgili genel olarak bilgi sahibi olduğu fakat bazı konuları yanlış bildiği veya fikir sahibi olmadığı görülmüştür. Örneğin katılımcıların %78,58'i Herpes virüsünün uçuklara neden olduğuna, %73,11'i CYBH'lerin bebeğin görme engelli doğmasına neden olabileceğine, %55,05'i doğum kontrol haplarının CYBH'lere karşı koruyucu etkisinin olmadığına yanlış yada bilmiyorum cevabı vermiştir. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar çıkmış, eğitim seviyesi bakımından en üste yer alan üniversite öğrencilerinin bile CYBH'ler ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür^[8,13,17].

Çalışmamızda CYBH ile ilgili Bilgi Testi'ne verilen doğru yanıt ortalaması 19,90 (0-34)±7,58 dır. Katılımcıların %53,78'inin CYBH ile ilgili Bilgi Testi'ne 20 ve üzerinde doğru yanıt verdiği gözlemlendi. Yirmi ve üzerinde doğru yanıt verenlerin %57,81'i lise mezunu, %18,75'i üniversite mezunudur. Yüzde 31,25'i ailesinden CYBH ile ilgili bilgi almıştır, %53,12'si cinsel ilişki sırasında kondom kullandığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak CYBH, bütün toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de çözüm bekleyen önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam etmektedir. Her geçen gün dünya da ve ülkemizde HIV/AIDS vakalarında görülen artış bu konunun önemini ortaya koymaktadır^[18]. Bu hastalıklardan korunmak için alınabilecek en önemli önlem eğitimidir. Cinsel eğitim çağdaş eğitimin doğal bir parçası olarak sağlık eğitimi kapsamında değerlendirilmeli, bu eğitimin aileden başlayabilmesini sağlayacak önlemler alınmalıdır. Yapılan çalışmalardan elde edilen sonuçlar neticesinde kaynağı belirli ve yaş gruplarına göre uyarlanmış eğitim programları oluşturulmalıdır. Yapılandırılmış bir cinsel eğitimin sağlıklı cinsel davranış değişikliklerinin oluşturulmasında önemli bir yeri olduğu bilinmektedir.^[19].

Kaynaklar

1. Adler MW. ABC of sexually transmitted diseases. 4th ed.London: BMJ Publishing Group; 1999;5-12.
2. Seidman SN, rieder RO. A review of sexual behavior in the United states. Am Jjj Psychiatry. 1994; 151: 330-41.
3. Bulut A. Cinsel temasla bulaşan hastalıklarda görülen risk faktörleri ve davranış modelleri. In: Ağaçfıdan A, Anğ Ö, editörler. Cinsel temasla bulaşan hastalıklar. İstanbul: Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti; Yayın No: 35.1999. s. 53-61.
4. World Health Organization. Helping young people to avoid HIV. Safe Motherhood. 22 (3) 1996: 1-2.
5. World Health Organization. Global program on AIDS. The HIV/AIDS pandemic: 1994 overview. WHO/GPA/ TCO/ SEF/94.4.
6. AIDS epidemic update. UNAIDS/WHO December 2002. UNAIDS/02.46E.32
7. Alberta Health and Wellness and the Calgary Health Region. Studying STI: CALM: STI/HIV Lesson 1: STI/HIV Pre-test.
8. Siyez DM, Siyez E. Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. Türk Üroloji Dergisi 2009;35(1):49-55
9. Brislin RW. Back-translation for cross-cultural research. Journal of Cross-Cultural Psychology 1970;1:185-216.
10. Akin A, Bahar Özvaris S. Adolesanların/gençlerin cinsel ve üreme sağlığını etkileyen faktörler Projesi (özet rapor). Hacettepe Üniversitesi/WHO/UNFPA Nisan 2004, Ankara.
11. Khan SJ, Anjum Q, Khan NU, Nabi FG. Awareness about common diseases in selected female collage students of Karachi. J Pak Med Assoc 2005;55:195-8
12. Obiechina NJ, Diwe K, Ikpeze OC. Knowledge, awareness and perception of sexually transmitted diseases (STDs) among Nigerian adolescent girls. J Obstet Gynaecol 2002;22:302-5.
13. Uzun E, Kışioğlu M. SDU Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Keçiborlu Eğitim ve Araştırma Bölgesi Çalışmaları - Bir meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi durumları. SDÜ Tıp Fak Derg 2007;14:7-12.
14. Yurdakul M, Çelik T, Güneşli H, Tokgöz E. Mersin Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hasta-

- lıklara ilişkin bilgilerinin değerlendirilmesi. Sağlık ve Toplum 2005;15:106-11.
15. Paz-Bailey G, Kovmans EH, Stenberg EH, et al. The effect of correct and consistent condom use on chlamydial and gonococcal infection among urban adolescents. Arch Pediatr Adolesc Med 2005;159:536-42.
 16. Orji EO, Esimai OA. Introduction of sex education into Nigerian schools: The parents', teachers' and students' perspectives. J Obst Gynecol 2003;23:185-8.
 17. Kaymak Y, Açikel CH, Göçgeldi E, Güleç M, Şimşek I. Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar hakkında bilgi düzeylerinin saptanması. Türkiye Klinikleri Dermatoloji Dergisi 2006;16:153-9.
 18. Eker L, Şafak N. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkların Önlenmesi. Güncel Bilgiler Işığında Enfeksiyon Hastalıkları Ankara, Bilimsel Tıp Yayınevi, 2001;447.
 19. Dağdeviren N, Öner L, Aktürk Z, Şahin EM, Özer C. Does medical education change sexual health behaviors. In: Promoting excellence in family medicine WONCA EUROPA 2002 ESGP/FM Conference; 2002 June 9-13; London, United Kingdom. 2002. p.38.

Yazışma Adresi

Uzm.Dr. Ayhan Karaköse
Fındıklı mahallesi, ısı sokak, bina no:32 daire 8
Maltepe, İstanbul; Türkiye
E-posta:drayhankarakose@gmail.com
Tel: 0505 724 09 11
